

#27

BAK Imre

BAK IMRE (1939)

Improvizáció | Improvisation IV., 1982

Akril, vászon | Acrylic on canvas, 200,5x50,5 cm
Jelezve hátoldalon | Signed on the reverse:
Improvizáció IV. Bak/82 (kétszer | twice) akril 90x70 cm

Kezdő ár | Starting price: 6 000 000 Ft | 16 438 EUR
Becsérték: 10 000 000 - 15 000 000 Ft
Estimate: 27 397 - 41 096 EUR

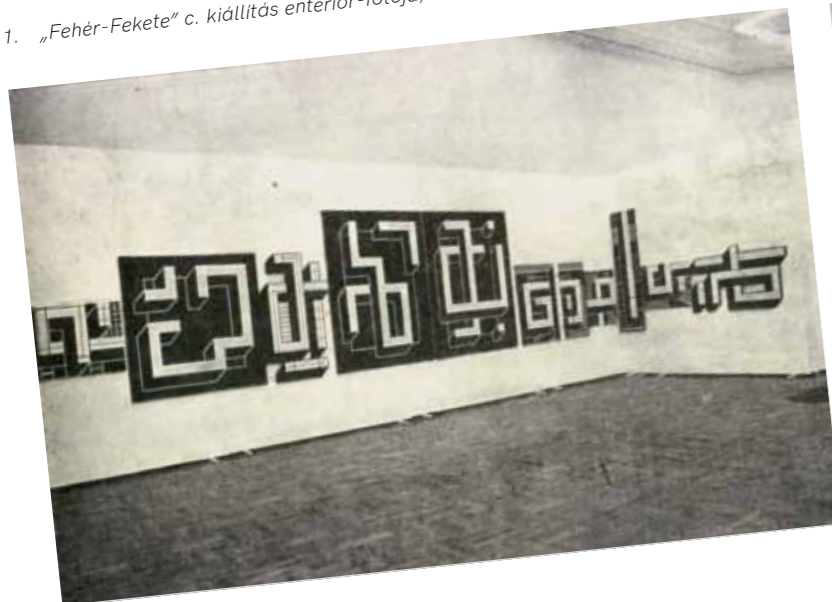
KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

| Fehér - Fekete. Bak, Csiky, Fajó, Gulyás, Harasztý, Hencze,
Múcsarnok, Budapest, 1982. augusztus 6- 29.

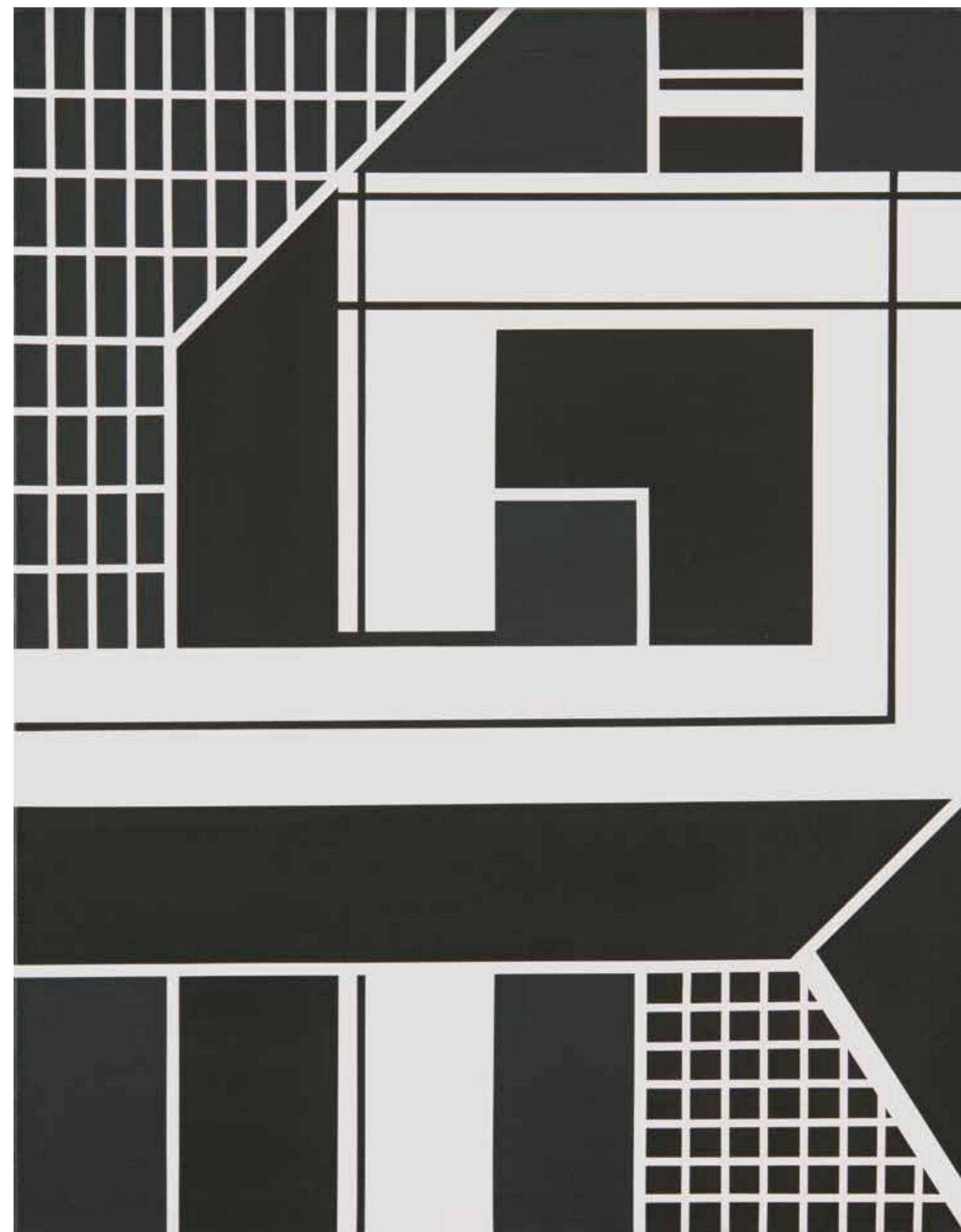
REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

| Beke László: Tíz kortárs magyar művészeti kiállítás.
In: Művészettörténeti Értesítő 31. évf. 4. sz. (1982), 324.
(kiállítás-enteriőr fotó)

1. „Fehér-Fekete” c. kiállítás enteriőr-fotója, Múcsarnok, 1982

2. Mario Botta: Családi ház,
Riva San Vitale, Svájc, 1971-73

Bak Imre 1982 nyarán hozzáfogott egy nagyobb fekete-fehér képsorozat megfestéséhez, amely egyszerre volt összegzése addigi művészetének, valamint nyitánya az eljövendőknek.

A körülbelül két tucat darabból álló sorozatot együtt csupán egyetlen egyszer, az ugyanabban az évben rendezett Fehér-fekete című Műcsarnokbeli csoportkiállításon lehetett látni, ahol Bak egy külön termet kapott.

A falakon mintegy harminc méter hosszan, frízszerűen körbefutó képek rendhagyó látványt nyújtottak: közös volt bennük a motívum, a fekete-fehér kontraszt (kiegészülve olajzölddel vagy barnával), a derékszögű rendszer és középre rendezés, de a szorosan egymás mellé helyezett, eltérő méretű és alakú, formázott vásznak nyugtalanító tértagoló ritmusa, valamint a sorozatszerűség és fókusz nélküiség ellentmondásai feszültséget okoznak. Az előző korszakok különféle ősi kultúrák jeleiből, szimbólumaiból Bak a „görög mintának” vagy „kigyódísznek” is nevezett meander szögletes, ismétlődő, önmagába visszatérő, geometrikus díszítőmotívum-variációknak adta a főszerepet. Az ókoriak a mintát szegélydíszként használták, melynek ugyanakkor jelentése is volt: az örök élet szimbóluma.

Bak, a magyar neoavantgárd első generációjának tagjaként, egyik

önvallomásszerű cikkében írja, hogy a csoport „hősies” indulásánál az egyetemes művészethez való felzárkózás, a szinkronicitás megteremtése volt az elsődleges cél a hatvanas években. Míg a következő évtized eleje, a konceptuális művészet felvirágzásával és itthoni elterjedésével párhuzamosan, a szellemi alapok lefektetésének és az egyéni hangok kibontakozásának ideje. A hetvenes évek közepétől azonban ők is érezték, hogy valami változik. Bak Imre a posztmodern építészet elméletéből érti meg és vezeti vissza e változás fő okát, amely „az <<izmusok>> története utáni helyzet, amelyre jellemző a modern stílusokon nevelkedett művészek vívódása azért, hogy ebben a hirtelen létrejött nagy szellemi támpontnélküliségben önmagukban találják meg a megoldást, a XX. sz. (esetleg korábbi századok) szellemi nyersanyagainak és a jelen aktualitásainak összeszervezéséhez”.¹ A posztmodern eklekticizmusa, a „mindent lehet” „elvtelensége” feloldozásként hatott Bak művészetére, különösen, miután felfedezte saját gondolkodását, jelkombinációit, tér és síkhoz való viszonyát a posztmodern építészetben. Különösen a svájci Mario Botta szikáru szerkesztett, modern és archaikus szimbólumokat ötvöző és váratlan térkapcsolatokkal, optikai csalásokkal dolgozó alaprajzai voltak rá hatással.²

A raszter már a hetvenes évek végén fel-feltűnik Bak Imre művészetében, de a *Fekete-fehér* sorozatban kap igazi értelmet. Gyakorlatilag kivezeti a motívumot az absztrakt térből, így az elveszti szimbolikus karakterét, és kezd élővé, főként épületekhez hasonlíthatóvá válni.³ A különböző sűrűségű, méretű raszter-négyzetek az eltérő minőségű, távolságú síkokat jelzik, míg a térbeliséget a derékszögeket megtörő ferdek, valamint a szinkontrasztok. Jelen képünkön egy „szabályos”, szögletes hurok van középre helyezve úgy, hogy a metszésekkel és a haránt irányú ferdekkel egy bonyolultabb háromdimenziós idom síkba vetített képét kapjuk. Ott tűnik fel egy-egy falsíkszerű egyenes, ahol nem várnánk. Bak művein még ugyanebben az évben megjelennek a színek, és apró, villámszerű, lángnyelvű díszítmények lepik el a festmények felületét. A szerkezet könnyedebb, játékosabb lett, amely közé már bátran helyezett keverve jeleket, szimbólumokat, díszítéseket, és a változatos pontozásokkal, raszterezéssel és kontúrozással már-már pop-art-os képregény-hatást ért el grafikáiban és festményein – egyenértékűvé tette képi gondolkodásunk változó és eltérő kánonjait.

FÖLDES LÉNA

3. Bak Imre grafikái 1982 végéről

4. Mairo Botta: Riva San Vitale alaprajzai, 1971

¹ Bak Imre: Posztmodern. In: *Magyar Építőművészet* 32. évf. 1. sz. (1983), 61.

² I.m. 60.

³ Beke László: Postscriptum Bak Imréhez. In: *Magyar Építőművészet* 32. évf. 1. sz. (1983), 62.